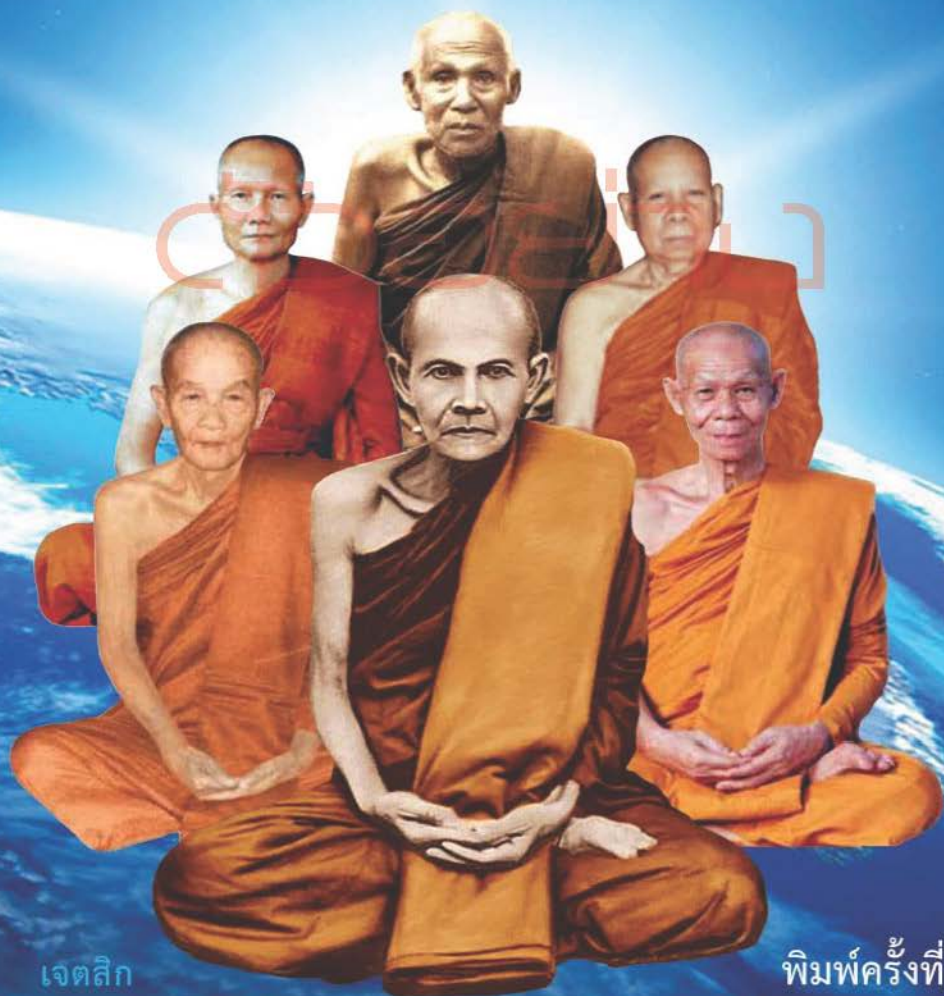

พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน

เจตสิก

พิมพ์ครั้งที่ 2

พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน เล่มที่ 1

ผู้เรียบเรียง สมชาย สุวรรณโปดก (เจตสิก)

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (EBOOK) 978-616-429-706-7

จัดพิมพ์โดย สมชาย สุวรรณโปดก (สำนักพิมพ์ไตรลักษณ์)

ปีที่พิมพ์ 2560

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

© พ.ศ. 2560 สมชาย สุวรรณโปดก

ห้ามคัดลอก เลียนแบบ หรือนำไปเผยแพร่ ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ รวมถึงการดัดแปลงเป็นแถบบันทึกเสียง วีดีโอโทรทัศน์ และสื่ออื่นๆ นอกจากนี้จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เขียนเท่านั้น

ราคา 185.00 บาท

สั่งซื้อหนังสือเป็นจำนวนมากเพื่อถวายแด่พระภิกษุ ใส่บาตรหนังสือถวายสังฆทาน, เพื่อทำบุญวันปีใหม่ วันเกิด วันแต่งงาน วันขึ้นบ้านใหม่ หรือในวันสำคัญต่างๆ ทางพุทธศาสนา, มอบให้ลูกค้าเพื่อส่งเสริมการขาย มอบเป็นของขวัญแก่พนักงานในบริษัทฯ, มอบเป็นของกำนัลแก่ญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ, มิตรสหาย, ใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานปฏิบัติธรรม, มอบเป็นวิทยาทานแก่ห้องสมุดของวัด โรงเรียน สถานศึกษาต่างๆ หรือแจกเป็นธรรมทานแก่บุคคลทั่วไป สอบถามราคาพิเศษได้ที่ สำนักพิมพ์ไตรลักษณ์ โทร 08-6098-8337

คำนำ

เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ในปัจจุบันนี้ชาวพุทธได้หันมานิยมปฏิบัติธรรมกันมาก จะว่าเป็น “ยุคทองของการปฏิบัติธรรม” ก็ได้ สังเกตได้จากเมื่อถึงวันสำคัญๆ ทางพุทธศาสนาที่มีวันหยุดต่อเนื่องกันหลายๆ วัน มักจะมีชาวพุทธไปปฏิบัติธรรมที่วัดหรือตามสถานปฏิบัติธรรมกันอย่างเนืองแน่น ทั้งในสถานปฏิบัติธรรมที่อยู่ในและต่างประเทศทั่วโลก เช่นที่วัดอัมพวันของหลวงพ่ोजรรณที่ชาวพุทธนิยมไปปฏิบัติธรรมกันเป็นอันดับแรกๆ เช่นเดียวกันกับที่ยุวพุทธิกสมาคมฯ ที่ต้องมีการจองคิวการเข้าปฏิบัติธรรมก่อนล่วงหน้าหลายเดือน รวมถึงวัดต่างๆ ในสายหลวงปู่มั่น (สายพระวัดป่า) ที่ถือชฎดงควัดตัวอย่างเคร่งครัด ก็มีผู้ไปศึกษาและปฏิบัติธรรมฐานกันมากไม่แพ้กัน

ผู้เขียนจึงได้รวบรวมวิธีปฏิบัติธรรมฐานตามแนววิธีต่างๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก, อรรถกถา และที่พระอริยสงฆ์ได้สั่งสอนไว้ อาทิ หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล, หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต, หลวงปู่ตุลย์ อดุลโล, หลวงพ่อพุทธ ฐานियो, พระธรรมธีรราชฆา-มุณี (โชดก ญาณสิทธิ ป.ธ.๙), หลวงพ่อจรรณ สุตธัมโม รวมถึง

กรรมฐานจากอริยบุคคลที่เป็นสุภาพสตรี คือ คุณแม่ ดร.สิริกกรินชัย และอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ เอาไว้ในหนังสือ “พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน” เพื่อให้พระบวชใหม่ หรือผู้ที่กำลังเตรียมตัวจะบวช และผู้สนใจที่จะปฏิบัติธรรมได้ศึกษาวิธีปฏิบัติกรรมฐานจากพระอริยสงฆ์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้ารับบรมกรรมฐานจากท่านหรือคณะศิษยานุศิษย์ของท่าน หนังสือ “พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน” จึงเป็นดังตำรากรรมฐานที่ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดอีกเล่มหนึ่ง

พร้อมกันนี้ผู้เขียนได้แนะนำสถานปฏิบัติธรรมทั่วประเทศ ไทยและทั่วโลก เพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั่วทุกมุมโลกได้เข้าไปศึกษาปฏิบัติธรรม เพื่อร่วมกันเฉลิมฉลองพุทธชยันตีมหามงคลสมัย ๒,๖๐๐ ปีแห่งการตรัสรู้ของพระบรมศาสดา และเพื่อสืบต่อพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ครบ ๕,๐๐๐ ปี ตามพุทธทำนาย

ผู้เขียนขอน้อมถวายกุศลทั้งปวงที่เกิดจากงานเขียนหนังสือ “พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน” เป็นพุทธบูชาแด่สมเด็จพระศรีศากยมุนี-สัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้ทุกสรรพสิ่งด้วยอำนาจวิโมกข์ขันติญาณ ผู้ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ไม่มีศาสดาอื่นใดจะเทียมเท่า เพราะทรงขนสรรพสัตว์ทั้งหลายข้ามพ้นจากสังสารวัฏ

เจตสิก

สำนักพิมพ์ไตรลักษณ์

สารบัญ

ปฐมบรรพ

การปฏิบัติธรรมคืออะไร?

บทที่ 1	การปฏิบัติธรรมคืออะไร?	9
บทที่ 2	ปฏิบัติธรรมกันอย่างไร?	36
บทที่ 3	ปฏิบัติธรรมกันที่ไหน?	50
บทที่ 4	กรรมฐานที่เหมาะสมแก่แต่ละจริต	54
บทที่ 5	วิธีเจริญสมาธิ	61

ทุติยบรรพ
พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน

บทที่ 1	หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต สอนกรรมฐาน	136
บทที่ 2	พระธรรมธีรราชฆาตมุนี สอนกรรมฐาน	144
บทที่ 3	หลวงพ่อจรัญ ฐิตธัมโม สอนกรรมฐาน	150
บทที่ 4	หลวงปู่ศุขลย์ อดุลโล สอนกรรมฐาน	159
บทที่ 5	หลวงพ่อพุธ ฐานิโย สอนกรรมฐาน	166
บทที่ 6	คุณแม่สิริ กรินชัย สอนกรรมฐาน	178
บทที่ 7	อาจารย์สุจินต์ สอนแนวทางเจริญวิปัสสนา	196

ตติยบรรพ
แนะนำสถานที่ปฏิบัติธรรมทั่วโลก

กรุงเทพฯ	203
ภาคกลาง	205
ภาคตะวันออก	208
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	209
ภาคใต้	212
ภาคเหนือ	214
ทวีปเอเชีย	216
ทวีปอเมริกา	217
ทวีปยุโรป	218
ทวีปออสเตรเลีย	219

ปฐมบรรพ

การปฏิบัติธรรมคืออะไร?

บทที่ ๑

การปฏิบัติธรรมคืออะไร?

วิถีคล้ายทุกซ์จากปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (ปัญหาภายในครอบครัว, ปัญหาจากการทำงาน, ปัญหาทางด้านความรัก, ปัญหาจากสุขภาพกายและใจ, ปัญหาทางด้านการเงิน) ของเด็กวัยรุ่น, ผู้ใหญ่วัยทำงาน และผู้สูงอายุ รูปแบบหนึ่งที่กำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบันนี้ก็คือ **การเข้าวัดเพื่อปฏิบัติธรรม**

ในปัจจุบันนี้ชาวพุทธจึงนิยมปฏิบัติธรรมกันมากขึ้น ท่านเองก็คงเคยมีญาติสนิทหรือมิตรสหายมาชวนให้ท่านไปปฏิบัติธรรมที่วัดโน่นบ้างวัดนี้บ้าง แต่ก็อาจมีบางท่านที่ยังไม่เข้าใจความหมายของการปฏิบัติธรรมว่าคืออะไร? และเขาปฏิบัติธรรมกันอย่างไร?

การปฏิบัติธรรม คือ การปฏิบัติตามแนวทางพระธรรมคำสอนของพุทธเจ้า ได้แก่ การเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ อันเป็นหนทางแห่งความดับทุกข์ หรือการปฏิบัติธรรมก็คือ การปฏิบัติตามกระบวนการดับทุกข์ของพระพุทธเจ้า นั่นเอง

พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน

ความจริงแล้วพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ สามารถย่อลงเป็น อริยมรรคมีองค์ ๘ ย่อลงอีกเป็น ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ย่อที่สุดเป็น อัปมาทะ คือ ความไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต นั่นเอง ดังข้อความในปัจฉิมพุทโธวาท

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนว่า สังฆารทั้งหลาย มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงทำความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด”

การที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสให้บุคคลทั้งหลายไม่ให้ตั้งอยู่ในความประมาท ก็เพราะเหตุว่า...

- เป็นการยากที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์
- เป็นการยากที่ชีวิตสัตว์จะอยู่สบาย
- เป็นการยากที่จะได้ฟังธรรมของสัตตบุรุษ
- เป็นการยากที่พระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นมา

ดังข้อความในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๙ พระสุตตันตปิฎกสังยุตตนิกาย มหาวารวรรค จิคคหสูตรที่ ๒ ว่าด้วยการได้ความเป็นมนุษย์ยาก

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนมหาปฐพีนี้มีน้ำเป็นอันเดียวกัน บุรุษโยนแอกซึ่งมีช่องเดียวลงไปในมหาปฐพีนั้น ลมทิศบูรพาพัดเอาแอกนั้นไปทางทิศประจิม ลมทิศประจิมพัดเอาไปทางทิศบูรพา ลมทิศอุดรพัดเอาไปทางทิศทักษิณ ลมทิศทักษิณพัดเอา

พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน

ไปทางทิศอุดร เต้าตาบอดมืออยู่ในมหาปฐพีนั้น ต่อล่วงร้อยปีๆ มันจะโผล่ขึ้นมาคราวหนึ่งๆ

เธอทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน เต้าตาบอดนั้น ต่อล่วงร้อยปีๆ มันจะโผล่ขึ้นมาคราวหนึ่งๆ จะสอดคอบให้เข้าไปใน แอ่งซึ่งมีช่องเดียวโน้นได้บ้างหรือหนอ?

ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้อที่เต้าตาบอด ต่อล่วงร้อยปีๆ มันจะโผล่ขึ้นมาคราวหนึ่งๆ จะสอดคอบเข้าไปในแอ่งซึ่งมีช่องเดียวนั้นเป็นของยาก

พ. ฉะนั้นภิกษุทั้งหลาย การได้ความเป็นมนุษย์เป็นของยาก, พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจะอุบัติในโลกเป็นของยาก, ธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วจะรุ่งเรืองในโลกก็เป็นของยาก

เพราะฉะนั้นเมื่อความเป็นมนุษย์นี้เขาได้แล้ว พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติแล้วในโลก และธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้วก็รุ่งเรืองอยู่ในโลก ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย พึงกระทำความเพียรเพื่อรู้ตามความเป็นจริงว่า นี้ทุกซ์ ฯลฯ นี้ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา”

ขยายความพุทธพจน์ “เป็นการยากที่จะได้เกิดมาเป็นมนุษย์”

กล่าวคือ แม้เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์นี้ แต่บุคคลนั้นกลับไม่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์

พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน

แต่กลับไปเกิดในพรหมโลกบ้าง ในสวรรค์บ้าง หรือเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉานบ้าง เป็นเปรต เป็นอสุรกาย หรือเป็นสัตว์นรกบ้าง ดังนั้นถึงแม้พระสังฆกรรมจะตั้งอยู่ แต่บุคคลเหล่านั้นก็หมดโอกาสที่จะได้รู้พระธรรมอันประเสริฐนั้น

อุปมาความยากของการที่จะได้เกิดมาเป็นมนุษย์ว่า มีเต่าทะเลอายุยืนยาวมากตัวหนึ่ง ว่ายน้ำอยู่ในมหาสมุทรอันกว้างกว้างใหญ่ไพศาล โดยมันจะว่ายน้ำอยู่ในน้ำลึกอยู่ตลอดเวลา ในทุกร้อยปีๆ มันจึงจะโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำครั้งหนึ่ง แล้วก็ดำน้ำต่อไปอีกร้อยปีๆ จึงจะโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำอีกครั้งหนึ่ง เป็นอย่างนี้เรื่อยๆ ไป

พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นเปรียบเหมือนกับพวงมาลัยพวงหนึ่งที่ถูกโยนลงไปในมหาสมุทรนี้ และพวงมาลัยก็ลอยตามคลื่นไปเรื่อยๆ โอกาสที่เต่าทะเลตัวนี้จะโผล่ขึ้นเหนือน้ำและได้พบกับพวงมาลัยพวงนี้ โดยที่หัวของมันจะสามารถลอดเข้าไปสวมพวงมาลัยพวงนี้ได้อย่างเหมาะสมพอดีพอดี ก็อุปมาเหมือนกับเป็นโอกาสที่สรรพสัตว์ทั้งหลายที่จะได้เกิดเป็นมนุษย์และได้พบพระพุทธศาสนานั้นเอง

อธิบายพุทธพจน์ “เป็นการยากที่ชีวิตสัตว์จะอยู่สบาย” กล่าวคือ แม้เมื่อมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์นี้ แต่บุคคลนั้นก็กลับอาศัยอยู่ในปัจฉินตชนบท(ชนบทชายแดนที่ยังไม่เจริญ) อยู่ในกลุ่มของพวกมีลักษณะ(มิจฉาทิฏฐิ) คือสังคมที่ห่างไกลความเจริญ ไม่มีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกา ดังนั้นถึงแม้พระสังฆกรรมจะตั้งอยู่ แต่บุคคลเหล่านั้นก็

พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน

หมดโอกาสที่จะได้รู้พระธรรมอันประเสริฐนั้น

ขยายความพุทฺธพจน “เป็นการยากที่จะได้ฟังธรรมของ
สัตตบุรุษ”

กล่าวคือ แม้เมื่อมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์นี้แล้ว และบุคคลนั้นแม้ไม่ได้อยู่ในปัจจุบันชนบท แต่อยู่ในเมืองที่มีคนเจริญ มีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ก็ตาม แต่บุคคลนั้นกลับไปคลุกคลีอยู่กับกลุ่มชนที่มีมีจฉาติฏฐิ ผู้มีความเห็นผิด ดังนั้นถึงแม้พระสัทธรรมจะตั้งอยู่ แต่บุคคลนั้นก็หมดโอกาสที่จะรู้พระธรรมอันประเสริฐนั้น

หรือแม้เมื่อมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์นี้แล้ว และบุคคลนั้นแม้ไม่ได้อาศัยอยู่ในปัจจุบันชนบทที่ห่างไกลความเจริญ แต่อาศัยในเมืองที่มีคนเจริญ มีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกาพร้อมอยู่ก็ตาม แต่บุคคลนั้นกลับเป็นคนบ้า ใ้ หูหนวก ดังนั้นถึงแม้พระสัทธรรมจะตั้งอยู่ แต่บุคคลเหล่านั้นก็หมดโอกาสที่จะรู้พระธรรมอันประเสริฐนั้น

หรือแม้เมื่อมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์นี้แล้ว และบุคคลนั้นแม้ไม่ได้อยู่ในปัจจุบันชนบทที่ห่างไกลความเจริญ แต่อยู่ในเมืองที่มีคนเจริญ มีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาพร้อมอยู่ และบุคคลนั้นก็ไม่ได้เป็นคนบ้าใ้ หูหนวก กลับเป็นคนที่ปัญญาดี แต่ผู้รู้กลับไม่ชวนช่วยในการประกาศพระสัทธรรม ไม่มีจิตน้อมไปสู่การสอนผู้คนที่ทั้งหลายแล้วไซ้ร้ ดังนั้นถึงแม้พระสัทธรรมจะตั้งอยู่ แต่บุคคลเหล่านั้นก็หมดโอกาส

พระอรหันต์ สอนกรรมฐาน

ที่จะรู้พระธรรมอันประเสริฐนั้น

ขยายความพุทธพจน์ “เป็นการยากที่พระพุทธเจ้าจะเสด็จอุบัติขึ้นมาในโลก”

กล่าวคือ พระโพธิสัตว์ผู้ปรารถนาพุทธภูมิ ปรารถนาพระสัมโพธิญาณเพื่อจะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้น จะต้องใช้เวลาในการบำเพ็ญบารมีนับเป็นอสงไขยกับอีกแสนมหากัปเลยทีเดียว

พระพุทธเจ้า ๓ ประเภท

๑. อุกคฆิตัญญุโพธิสัตว์ เป็น พระโพธิสัตว์ประเภทที่มีปัญญามาก จนสามารถที่จะตรัสรู้ธรรมได้อย่างเร็วพลันในทันที เพราะพระโพธิสัตว์ประเภทนี้สร้างสมบารมีชนิดที่มีปัญญามาก แต่มีศรัทธาน้อย จึงทรงใช้เวลาทั้งหมดนับตั้งแต่เริ่มสร้างบารมีจนกระทั่งอบรมอินทรีย์เต็มเปี่ยมสามารถตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้าได้ โดยใช้เวลาน้อยที่สุดกว่าพระโพธิสัตว์ประเภทอื่นๆ คือพระองค์ทรงใช้เวลา ๒๐ อสงไขยกับอีก ๑ แสนมหากัป เรียกว่า พระปัญญาธิกพุทธเจ้า สมเด็จพระศรีศากยมุนีโคดมพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ทรงเป็นพระพุทธเจ้าประเภทนี้

ความยาวนานของ ๑ อสงไขย อุปมาว่ามีเทวดาองค์หนึ่งที่มีความสามารถในการนับเม็ดฝนทุกเม็ดที่ตกลงมาโดยไม่หยุดเลย ตลอดเวลา ๓ ปี จำนวนเม็ดฝนที่เทวดานับได้ทั้งหมดนั้นคือระยะเวลาของ ๑ อสงไขย (จริงๆ แล้ว อสงไขย แปลว่า นับไม่ได้)

บรรณานุกรม

1. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย พิมพ์เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ 12 สิงหาคม 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. 2539
2. ซีดีรอมพระไตรปิฎก ฉบับธรรมทาน. ดร.วรภัทร์ ภูเจริญ ในอุปลัมภ์ของสมเด็จพระพุทธาจารย์ (เกี่ยวอุปเสโณ) วัดสระเกศ.
๓. ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต และมุตโตทัย. ชมรมกัลยาณธรรม. กรุงเทพฯ : ก้อนเมฆแอนด์กันย์กรุ๊ป, พ.ศ. ๒๕๕๒
๔. มุตโตทัย : การทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา (โอวาทพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต). ธรรมสภา กรุงเทพฯ : สถาบันบันลือธรรม,
๕. หลวงปู่ฝากไว้ (บันทึกคติธรรมและธรรมเทศนาของพระราชวุฒาจารย์ (หลวงปู่ดูลย์ อตุโล)). พระโพธิ์นันทมุนี. กรุงเทพฯ : บริษัทเททเทอร์ มายด์ จำกัด, พ.ศ. ๒๕๕๒
๖. หลักการเจริญสมาธิด้วยการกำหนดรู้และละ. พระราชวุฒาจารย์ (หลวงปู่ดูลย์ อตุโล). ธรรมสภา. กรุงเทพฯ :
๗. ฐานียปูชา ๒๕๕๔. ดร.ตาราวรรณ เต็มอุดม. กรุงเทพฯ : บริษัท ขนพิมพ์ ๕๐ จำกัด. พ.ศ. ๒๕๕๔
๘. อบรมกรรมฐาน. พระราชสังวรญาณ (หลวงพ่อพุทธ ฐานियो). กรุงเทพฯ : สถาบันบันลือธรรม
๙. ธรรมปฏิบัติ และตอบปัญหาการปฏิบัติธรรม. พระราชสังวรญาณ (หลวงพ่อพุทธ ฐานियो). กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย. พ.ศ. ๒๕๔๐
๑๐. การฝึกจิตหรือจิตตภาวนา. พระธรรมธีรราชมหามุนี (เชตภ ญาณสิทธิ์ ป.ธ. ๙). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๑. สวดมนต์ทำกรรมฐาน ตามแบบหลวงพ่อจรัญ. พระธรรมสิงหบุราจารย์ (หลวงพ่อจรัญ ฐิตธัมโม). บริษัท คอนเน็ค พีเพิล จำกัด. กรุงเทพฯ :

บริษัทรุ่งเรืองวิริยะพัฒนาโรงพิมพ์ จำกัด, พ.ศ. ๒๕๕๒

๑๒. การอบรมพัฒนาจิต ให้เกิดปัญญาและสันติสุข. คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย. กรุงเทพฯ: หอรัตนชัยการพิมพ์, พ.ศ. ๒๕๔๐

๑๓. วินาทีบรรลุลุธรรม พระอรหันต์มีจริง. เข็ยรนนท์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรีน-ปัญญาญาณ, พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๔. วินาทีบรรลุลุธรรม พระอรหันต์มีจริง ๒. เข็ยรนนท์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรีน-ปัญญาญาณ, พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๕. วินาทีบรรลุลุธรรม ๕ พระอรหันต์มีจริง นิพพานแล้วไม่สูญ. เข็ยรนนท์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรีนปัญญาญาณ, พ.ศ. ๒๕๕๔

๑๖. เหนื่อยนัก พักตรงนี้. เจตสิก (สมชาย สุวรรณโปดก). กรุงเทพฯ : บริษัทฐานการพิมพ์ จำกัด, พ.ศ. ๒๕๔๘

๑๗. บริหารบุญ บริหารบาป. เจตสิก (สมชาย สุวรรณโปดก). กรุงเทพฯ : หจก. เม็ดทราย พรินต์ติ้ง เฮาส์, พ.ศ. ๒๕๕๐

๑๘. พุทธธรรม. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิกจำกัด, พ.ศ. ๒๕๕๒

๑๙. วิมุตติรัตนมณี. พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ.๙). กรุงเทพฯ :

๒๐. www.dhammadhome.com

๒๑. www.dhammadhai.org

๒๒. www.ybat.org